

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Veřejný statek

Autor: Michal Kraus

Vedoucí: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce Michala Krause se zaměřuje na problematiku veřejného statku. Jde o téma, které má rozměr veřejnoprávní i soukromoprávní. Veřejný statek, resp. jednotlivé případy, které pod tento pojem obvykle řadíme, lze nalézt především v předpisech správního práva. Nicméně stále je nutné si uvědomovat, že tyto statky obvykle spadají mezi předměty občanskoprávních vztahů, mají tudíž zpravidla vlastníka. Výkon jeho vlastnického práva je pak tím, že se jedná o veřejný statek značně, limitován oproti vlastníkovi funkčně obdobného předmětu, který tuto povahu nemá. Autor diplomové práce se pokouší od počátku zaměřit právě na tyto soukromoprávní aspekty, pochopitelně nutně na pozadí úpravy veřejnoprávní. Takové průřezové pojetí výkladu je velmi obtížné, zahrnuje problematiku desítek vzájemně značně odlišných a soukromého práva jen vzdáleně se dotýkajících předpisů. Autor se s těmito východisky vypořádává někdy s větším, jindy s poněkud menším úspěchem.

Celý výklad rozděluje do dvou základních částí. První z nich, část obecná, se snaží zmapovat obecné znaky veřejného statku a jeho historii. V duchu soukromoprávního pojetí výkladu se diplomant nejprve vypořádává s vymezením věci v právním slova smyslu. Pro téma je zvlášť důležitý jeho rozbor pojmů *res nullius*, *res omnium communes* a *res extra commercium*. Autor se pokouší tyto pojmy vysvětlit na praktickém příkladu pozemních a povrchových vod. Byť se jedná s ohledem na rozsah problematiky o pokus značně zjednodušený a jeho závěry nejsou vyargumentovány do všech detailů, je třeba ocenit autorovu snahu o osobitý přístup. Ve stejné části jsou vymezeny i pojmy veřejná věc a veřejný statek a následně i obecné a zvláštní užívání veřejného statku. Diplomant se v těchto pasážích nechává vést tradiční literaturou, tedy zejména známou publikací *Teorie veřejného vlastnictví* od J. Janovského, popřípadě příslušnými statěmi tohoto autora ve *Slovníku veřejného práva*. Jde sice o publikace staršího data vydání, stále však tvoří obvyklý teoretický základ většiny soudobých pojednání o problematice veřejného vlastnictví. Následující část, označená jako zvláštní, je zaměřena na veřejné statky a omezení vlastnického práva. V této pasáži se autor soustřeďuje jednak na omezení vlastnického práva veřejnoprávními prostředky a dále na vybrané veřejné statky (les, krajinu, pozemní komunikace, vodní koryta a jeskyně).

Uvedená struktura je pochopitelně jednou z možných a sama o sobě jistě umožňuje vyčerpání zvoleného tématu bez větších problémů. K výkladu je však třeba učinit některé kritické připomínky. Především je to určitá neucelenost a neprovázanost jednotlivých částí. Autorovi se v tomto směru podařilo v průběhu zpracování práci v mnohém vylepšit, nicméně stále je patrné, že některé partie jsou hodně solitérní, bez logické souvztažnosti k okolnímu výkladu. Současně je možné najít tvrzení, která na sebe nenavazují. Tak například v některých pasážích není zcela jednoznačné, co je a co už není možné považovat za veřejný statek, resp. přesněji řečeno autor tento termín používá minimálně v první polovině práce v různých významech. Například na s. 20 uvádí: „*Voda nemůže být veřejným statkem....*“, na s. 32 k tomu dodává „*Další statky, jsou zcela vyjmuty z vlastnického práva – povrchové podzemní vody.*“, aby na téže straně dospěl k závěru, že: „*voda veřejným statkem není, ale jsou s ní veřejné statky spojeny.*“ Z pozice vedoucího, s nímž bylo téma konzultováno, je možné domyslet si důvod a směřování takového pracovního postupu, případný čtenář však může mít místy problémy se zorientováním. Závěry a myšlenky by tedy měly být prezentovány na řadě

míst s větší pregnantností a poněkud konstantněji. Některá vyjádření jsou nedotažená (např. to, že osoba oprávněná nemá k veřejnému statku žádné konkrétní právo). Tyto vady v konečném důsledku vedou často k tomu, že u některých tvrzení není možné bez dalšího konstatovat, že jsou věcně správná.

Pochválit je třeba snahu autora vyjádřit myšlenky vlastními slovy a jeho úsilí o rozvinutí vlastních úvah k předestřeným problémům (např. s. 47 an. o socialistickém vlastnictví). Občas však tento postup sklouzává k poněkud neodbornému stylu. Tak například na s. 31: „*Ve vztahu subjektu k předmětu obecného užívání se nejedná o věcné právo, byť lze najít určité společné rysy.*“, nebo s. 47 – „*Idea...byla vždy hezká...*“; s. 47 – „*Do socialistického vlastnictví patřily také veřejné instituce – kulturní, zdravotnická a další.*“; s. 59 – „*Úprava lesů v něm stanovená je často dosti obsáhlá a vyčerpávající.*“; s. 72 – „*Minimálně se ti lidé musí k vodnímu toku nějakým způsobem dostat.*“. Tento styl vyjadřování, demonstrováný skutečně jen na několika příkladech, práci samozřejmě neprospívá a nezanedbatelným způsobem zasahuje do celkového dojmu čtenáře. Rušivě působí i občasné opakování týchž informací (např. hned několikrát je sdělován obsah § 3 vodního zákona).

Formální úroveň práce je průměrná. Text není prostý překlepů a interpunkčních pochybení, často není dotažen až do konce stránky atd.

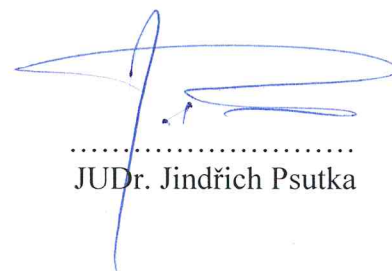
Lze shrnout, že odevzdaná diplomová práce svým rozsahem a základními charakteristikami splňuje kritéria závěrečné práce v magisterském studijním programu. Z pohledu vedoucího práce je nutné pochválit zjevnou snahu diplomanta vypořádat se se zvoleným tématem co nejlépe. Je třeba připomenout, že problematika veřejného statku pojímaná z pozice soukromého práva patří k velmi obtížným. Její jednoznačné teoretické zakotvení dnes chybí i v právu veřejném, v soukromém o žádném uceleném pojetí nemůžeme mluvit vůbec. Autor se tedy musel vypořádat z celou řadou velmi obtížných překážek již při samotném formulování obecných východisek práce. V některých ohledech se mu tato snaha daří velmi dobře, jindy je jeho úsilí završeno méně přesvědčivými závěry. V souhrnu je však odevzdaný text téměř v celém rozsahu zacílen na zvolené téma a v celém tomto rozsahu se na něj snaží nahlížet z pozice soukromého práva, což je jednoznačně chvályhodné. Celé práci by však zjevně prospělo hlubší provázání, důslednější logická návaznost, sjednocený styl výkladu potlačující určitou vnitřní nesourodost, jakož i zamezení některým neodborným pracovním postupům. Z pozice vedoucího práce mohu myslím uvést, že na odevzdaném textu se projevuje časová tíseň autora v závěru zpracování. Pokud by jí nebylo, pokud by text mohl být na určitou dobu „odložen“ a následně zrevidován a dopracován s určitým odstupem, práci by to jistě prospělo (a pro čtenáře by byla přínosnější).

S ohledem na uvedené práci k obhajobě **doporučuji**. Výsledná známka by měla odpovídat výše učiněnému hodnocení a především výkonu diplomanta při obhajobě.

Otázky:

Co může činit osoba, jejíž nemovitost je veřejným prostranstvím, aby byl tento statut změněn. Jak je pojímán veřejný statek v novém občanském zákoníku.

V Plzni dne 20. května 2012

.....
JUDr. Jindřich Psutka